

OBRADA STRUČNOG TEKSTA U SREDNJOJ TEHNIČKOJ ŠKOLI

U stručnim školama zadatak je nastave stranog jezika da učenike u prvom redu osposobi da se mogu služiti literaturom svoje struke na stranom jeziku. Tražeći prikladan materijal, pronašla sam u školi tekst o kompjutorima, zanimljivom području za učenike tehničke škole (elektro-smjer). Učenici su zainteresirani za rad s kompjutorima; o njima su mnogo čuli i naučili kroz nastavu stručnih predmeta u školi, no korisno je da prošire svoje znanje i da pritom usvoje stručnu terminologiju na engleskom jeziku.

Pronađeni tekst o kompjutorima podijelila sam na dva dijela: Computers I i II, i po uzoru na tekstove u zbirci »New Horizons« (autori: L. Trimble—Z. Kipčić—M. Gottwald—N. Murgić—D. Celmić u izdanju »Školske knjige«) dodala sam rječnik objašnjen sinonimima na engleskom jeziku. Za obradu oba dijela teksta predvidjela sam 5 sati.

Prije razrade tekstova dobila sam od stručnjaka elektroničara na školi potrebna objašnjenja, slikovni materijal i dodatnu literaturu o kompjutorima na engleskom jeziku. Cilj obrade teksta bio je proširenje znanja i usvajanje stručne terminologije na engleskom jeziku.

Da bismo pored nekih novih informacija, već na satu obrade usvojili stručni rječnik, poslužila sam se raznim oblicima i tehnikama rada, kako bi učenici pomoću njih, gotovo nesvjesno i na zanimljiv način, ovladali novim građivom.

Tokom obrade nastojala sam da se efikasno poslužim nekim nastavnim sredstvima i pomagalicama kao što su grafofolije i grafoskop te aplikacije i magnetograf. Smatram da takvim nastavnim sredstvima i pomagalicama ima mjesta u srednjoj školi, a to je praksa i potvrdila. Tokom sata smjenjivao se frontalni rad s individualnim, no došao je do primjene i rad u parovima. Takve izmjene oblika rada pridonijele su živosti i aktiviranju svih učenika.

Koristeći se slikama kompjutora, ponovili smo najprije sve ono što su učenici znali kazati o njima, a zatim sam raznim tehnikama rada poticala učenike da usvoje čitave rečenice na engleskom jeziku, kao i novi vokabular u kontekstu. Pripremila sam tekst koji se sastojao od 10 rečenica. Tih je deset rečenica bilo podijeljeno u dva dijela, tj. u deset početaka rečenica koji su u formi štampanog (umnoženog) materijala podijeljeni učenicima, a slijedili su po smislu jedan iza drugog i bili označeni brojevima od 1 do 10. Na istom štampanom primjerku nalazilo se i deset završetaka rečenica koje nisu bile ispisane redom, nego nasumce, a ti su završeci označeni slovima A—J. Radilo se u parovima, time da je zadatak učenika bio da sastave rečenice u jednu smislenu cjelinu, što je nakon toga nekolicina njih i pročitala naglas.

Daljnji korak u usvajanju teksta i vokabulara sastojao se u tome da učenici na magnetografu sastavljaju rečenice po smislu. U tu svrhu pripremila sam rečenice na kartonima (flash-cards). Kartone sa završecima rečenica podijelila sam učenicima, a kartone s počecima zadržala sam i stavljala ih određanim redom na magnetograf. Učenici su, pročitali početak rečenice, morali potražiti završetak na svojim kartonima, pa su ih postepeno donosili i stavljali na magnetograf uz odgovarajući početak. U prikazanom slučaju početak rečenice glasio je npr.

A computer is a device for ...
a završetak

... converting input information into output information.

Čitava je, dakle, rečenica glasila

A computer is a device for converting input information into output information.

Malo-pomalo čitav se tekst pojavio pred očima učenika, ali ovog puta na magnetografu. Usporedo sa sastavljanjem rečenica na magnetografu učenici su kontrolirali svoja rješenja, koja su izradili u parovima u prethodnoj fazi rada.

Kako uslijed nedovoljne veličine magnetografa čitav tekst nije mogao ostati izložen, već je jedan dio kartica trebalo ukloniti da bi se moglo nastaviti sastavljanjem preostalih rečenica, poslužila sam se grafofolijom, na kojoj je bio ispisan isti tekst kakav su učenici sastavili na ploči. Projicirani tekst učenici su pojedinačno čitali naglas.

Tim oblicima i tehnikama rada zapravo je ponovljena i donekle usvojena stručna terminologija u sklopu čitavih rečenica, tj. u kontekstu.

U zadacima koji su nakon toga slijedili učenici su izdvojene riječi morali upotrijebiti u drugom kontekstu. U tu svrhu poslužila sam se tekstom koji je zapravo bio neka sinteza tekstova Computers I i II. Tako sastavljen tekst, u kojem je bilo ispušteno oko dvadesetak riječi (krnji tekst) umnožen je i podijeljen učenicima za individualan rad. Zadatak je bio da učenici krnji tekst dopune zadanim riječima:

computer, data, input, output, routine, digital, error, programming, comprising, failure, capable, amount, speed, lack, accept, brain, problem, recall

Pošto su svi učenici riješili zadatak, isti krnji tekst projiciran je pomoću grafofolije na ploču. Tekst je otprilike glasio:

A..... is a device for converting..... information into output information. In operation computers..... input symbols and produce..... symbols. They can remember and..... itd.

Na magnetografu su bile izložene navedene riječi ispisane na karticama, a učenici su, čitajući tekst na ploči, birali riječi koje nedostaju među onima na magnetografu, skidali ih s magnetografa i upisivali kredom u određene praznine u tekstu projiciranom na ploču. Kontrolirali su pravilnost vlastitog prethodnog rješenja i provodili eventualne ispravke. Pošto je dopunjen tekst koji je bio projiciran na ploču, uklonjena je grafofolija, tj. isključen je grafoskop, a na ploči su ostale samo kredom ispisane riječi, što je učenicima pomoglo da ponovno kontroliraju svoja rješenja.

Pomoću križaljke i aplikacija na magnetografu ponovo je ponovljen isti vokabular uz dodatak nekih već otprije poznatih riječi. Učenici u parovima rješavaju na svojim križaljka zadatak, a riječi koje su odgovor na opisni zadatak pronalaze među onima izloženim na magnetografu. Da bi mogli kontrolirati ispravnost vlastitih rješenja, mreža križaljke ponovno se pojavljuje na ploči, projicirana s grafofolije. Sama sam čitala opisni zadatak, a riječi koje su odgovarale mojem opisu ili sinonimu učenici su upisivali u križaljku na ploči. I na kraju, nakon isključenja grafoskopa, na ploči ostaju sve one riječi koje su učenici tokom sata ponavljali i utvrđivali, a oni ih još jednom naglas čitaju zbog kontrole izgovora.

Za domaći rad učenicima je podijeljen tekst »Digital Computers«, koji će samostalno proraditi u svrhu proširivanja znanja i korištenja novog vokabulara koji su usvojili obradom tekstova Computers I i II.

Višestrukim ponavljanjem teksta, a unutar njega i novog vokabulara, kroz nekoliko oblika i tehnika rada učenici su postepeno usvajali novo gradivo, ne osjećajući pritom dosadu i zasićenost, jer su raznoliki zahtjevi koji su se tokom sata postavljali na njih trajno vezali njihovu pažnju.

Pripremanje raznih nastavnih sredstava (grafofolije, aplikacije, umnožavanje štampanih tekstova za učenike) zahtijeva, doduše, od nastavnika stonovit napor i oduzima mu prilično mnogo vremena, ali su zato rezultati rada mnogo bolji od onih koje dobivamo kad učenicima na suhoparan način objasnimo vokabular i tekst i od njih tražimo da sve ostalo učine sami u vidu domaćeg rada.

Često ćemo učenicima prepustiti da individualnim radom, uz pomoć rječnika, prouče neki tekst da bi se naviknuli na samostalno stjecanje informacija putem čitanja stručne literature, ali je ponekad korisno promijeniti pristup tekstu da bismo ga učinili zanimljivim.

Biserka Krušlin

GRUPNI RAD — KORAK PREMA INDIVIDUALIZACIJI

U razredima u kojima predajem često provodim grupni rad. Grupe su stalne, pa učenici ne samo da rade zajedno na satu već se sastaju i kod kuće. Posebno pratim rad grupa, koje su sastavljene prema sposobnostima učenika, i ako neki učenik svlada materijal prije od ostalih učenika, premještam ga u napredniju grupu. Takvim radom aktivirani su i učenici slabijih sposobnosti, pa su i oni počeli pokazivati interes za strani jezik.

Sat koji želim opisati jest obrada novinskih oglasa za namještenja. Kako radim u ekonomskoj školi, u plan III razreda uvrstila sam čitanje njemačkih novina, i to oglasa za popunjenje radnih mjesta i odgovore na njih.

Nakon obrade »Stellenanzeigen« (Lehrbuch der deutschen Sprache), rekla sam učenicima da donesu u školu koje njemačke novine. U njima smo našli razne oglase i odabrali one koji su nam najbolje odgovarali.

Prva grupa dobila je oglas za mjesto sekretarice. Zadatak je bio da daju ponudu na taj oglas, dok je druga grupa trebala da pozitivno odgovori na tu ponudu. Naravno da je prva grupa trebala napisati ponudu najmanje dan ranije prije sata na kojem smo to obrađivali, kako bi druga grupa mogla odgovoriti na tu ponudu.

Treća grupa trebala je napisati biografiju na oglas za popunjenje radnog mjesta suradnika za korespondenciju. Pošto je jedna učenica izvijestila ostale o